

Minden eladó!

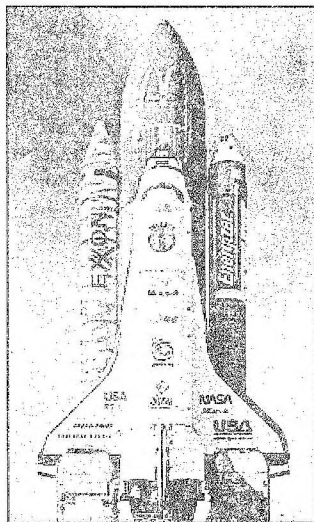
Nem múlik el hét, hogy ne keresne meg valaki azzal, hogy segítsék, miként nevezhetne el egy csillagot szeretett kedveséről, imádottn kuttyájáról, kedvelt autójáról, netán öngyújtójáról. Mert ugye lehet hallani arról, hogy van egy cég, amely ilyesmivel foglalkozik. „Tessék nekem segíteni, hol érhetem el őket!”

A kommunizmus évtizedeiben minden közös tulajdonnak számított. Talán ezért esett úgy, hogy csak azt nem lopták el, ami nem volt lebetonozva vagy lehegesztve, bár a fináléban előkerült a légkalapács és a lángvágó is. Ma viszont minden eladó, csak az számít, hogy miből lehet pénzt csinálni. Az „elmúlt negyven + n évben” lehazudták a csillagot is az égről, ma nem lehazudják, hanem eladják a csillagokat. A csillagbiznisz szereplőit az sem zavarja (miért is zavarná?), hogy csak olyasmit lehet eladni, ami az embernek a tulajdonát képezi. Ugyan ki „birtokolhatná” a csillagokat? Ugyan melyik földi halandó tulajdonát képezheti a Hold, vagy a Mars felszíne – netán az egész Naprendszer? Pedig kell hogy legyenek tulajdonosok, hiszen vannak eladók is, amint az kiderül a hirdetésekben.

Az ember azt hinné, hogy vicc az egész. Hogyan is lehetne áruba bocsátani a csillagokat, az emberiség közös „tulajdonát”? Pedig lehet, mégpedig törvényes keretek között. Csakhogy abból, hogy valami törvényes, még nem következik szükségszerűen, hogy tisztességes is. Az International Star Registry (Nemzetközi Csillagregisztráció) 1979-ben jött létre, természetesen a korlátlan lehetőségek hazájában. Bár New York Fogyasztóvédelmi Osztálya 1998-ban megállapította, hogy a vállalkozás megtévesztő kereskedelmi gyakorlatot folytat, erről az átlagember aligha értesül. A cég rendületlenül hirdeti szolgáltatását, amely iránt karácsony ill. Bálint-nap előtt megugrik az érdeklődés, ami egyben jelzi a szerelmeseik és a tájékozatlanok megnövekedett aktivitását is. Ennek eredményeként az ISR – melynek még az emblémája is párját ritkítóan ízlésellenes – mindmáig félmillió csillagnevet „regisztrált”.

A cég Magyarországon is megjelent, akinek úgy tetszik, nevet adhat egy csillagnak. Cserébe kap egy tanúsítványt a választott csillag koordinátaival, merített papíron, olasz képkeretben, díszszalaggal átkötve, az ISR arany pecsétjével ellátva (további melléklet egy Uránia-jegy, hogy „megnézhesse” a csillagot az újdonsült tulajdonos). Mindez így együtt a gyanútlan érdeklődő számára a tudományos hitelesség látszatát kelti – 49 000 Ft ellenében.

Van egy nagyon rossz hírem a potenciális vásárlóknak: a „menő”, könnyen azonosítható csillagok már néhány ezer évvel ezelőtt „elfogytak”, vagyis elég régóta van nevük, mely nevekhez a csillagászat művelői valami érthetetlen oknál fogva erősen ragaszkodnak. Ha a fene fenét eszik, akkor sem nevezik az Albireót Arankának, a

Kép a jövőből: a Space Shuttle mint reklámhordozó

Denebet Dalmának, a Regulust Róbertnek és így tovább. Persze az ISR nem is ezeket a régóta „foglalt” csillagokat bocsátja áruba, hanem a jóval halványabbakat, de a megátalkodott csillagászok nem vesznek tudomást a szebbnél szebb elnevezésekről, megmaradnak a jól bevált BD, HD, GSC stb. katalógusokban található „száraz” számoknál. A tudomány világában a vásárolt csillagnevek egész egyszerűen nem léteznek, így a nevek viselői is elesnek a titkon remélt halhatatlanságtól.

A Nemzetközi Csillagászati Uniónál is gyakran érdeklődnek a csillagnévadás felől. A szervezet honlapján az alábbi információk olvashatók ezzel kapcsolatban:

Az IAU-t gyakran keresik meg olyan magánszemélyek, akik csillagneveket akarnak vásárolni, vagy más személyekről szeretnék csillagokat elnevezni. Néhány kereskedelmi vállalkozás valóban ajánl ilyen szolgáltatást, díjazás fejében. Azonban ezeknek a „neveknek” nincs semmilyen formális vagy hivatalos értékük, mivel néhány fényes csillagnak történelmi, tradicionális arab elnevezése van, azonban egyébként a csillagokat csak katalógusszámuk és égi pozícióik szerint azonosítják. Hasonló szabályok érvényesek a csillaghalmozok vagy galaxisok „elnevezésére” is. A Naprendszer égitestjeinek hivatalos elnevezése különleges eljárást igényel, de semmilyen esetben sem merül fel kereskedelmi szempont.

Az IAU nemzetközi tudományos szervezetként teljes mértékben elhatárolja magát a fiktív csillagnevek vagy a Naprendszer más bolygóin vagy holdjain levő „földbirtokok” eladásának kereskedelmi gyakorlatától. Ennek megfelelően az IAU semmilyen listát nem vezet azokról az – egymással is versenyben álló – üzleti vállalkozásokról, amelyek a világ egyes országaiban fejtik ki tevékenységüket. Azok, akik ilyen vállalkozásokkal kívánnak kapcsolatba kerülni, saját országuk cégnyilvántartásaiból keressék ki azokat.

Világos beszéd. Az IAU a költséges és értelmetlen csillagvásárlás helyett arra buzdítja az érdeklődőket, hogy menjenek el egy planetáriumba, keressenek fel egy professzionális vagy amatőr csillagvizsgálót, vásároljanak távcsövet. Előbb ismerjék meg a csillagos eget, azután választhatnak maguknak csillagot. Akit inkább a számítástechnika érdekel, szerezze be a Guide valamelyik verzióját, melynek alapján olyan térképet nyomtathat, amilyet csak akar. Végtére a Guide is a GSC alapján dolgozik, akárcsak az ISR csillagnév-osztogatói...

Még ennél is mulatságosabb a Holdkövetség ajánlata: potom 20 ezer forintért 1 acre (0,40 hektár) földet vásárolhatunk a Holdon. Mellékelt dokumentáció: 1 db Holdalkotmány, 1 db Hold-Okirat, 1 db Hold-térkép (amely megmutatja a telek *körülbelüli* elhelyezkedését). Biztató, hogy a magyarországi Holdkövetség honlapján az olvasható, hogy eladó a HoldBolt tizletág. Ezek szerint nem nagyon tülekedhetnek a vásárlók. A Holdkövetség fő szerverén az az örömteli hír olvasható, hogy immár a Marson, a Vénuszon (egyáltalán tudják, milyen körülmények vannak ott?!), sőt az Ión is telekhez juthatnak az igazán elszántak (utóbbi égitesten izgalmas telekhatár-vitákra számíthatunk).

A harmadik évezred hajnalán csak-csak eltűnődik az ember azon, milyen praktikus lenne egy szép telek – mondjuk a Plato-kráter alján. Néha átruccanna az ember, kapálgatna egy kicsit, megmetszené a szőlőt, aztán meg kapkodhatná a levegőt. A közlekedés ugyan nem túl jó, de ez csak pénzkérdés. Egy igazi pénzeszsáknak meg sem kottyanna az az 50–60 milliárd dollár, amiből kihozható egy holdrakéta, meg egy formás kis holdbéli víkendház. Például Bill Gates is vehetne egyet, mindjárt a Plato-kráter alján (persze a Hold túlsó oldala azért alkalmasabb lenne). Ott aztán lenne bőven ideje szoftverfejlesztésre.

MIZSER ATTILA